

Reguleringsmyndigheten
for energi

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 14.05.2025

Vår ref.: 201834730-14 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Varsel om vedtak - Statnett SF har brutt fristen for tilkobling til europeisk handelsplattform for aFRR («PICASSO»)

Statnett SF (Statnett) har brutt fristen for tilkobling til den europeiske handelsplattformen for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med automatisk aktivering («aFRR»), kalt «PICASSO-plattformen».

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) varsler med dette at vi vil vurdere å treffe vedtak om at Statnett så snart som mulig må oppfylle sin plikt til å koble seg til PICASSO-plattformen.¹

RME varsler i tillegg at vi vil vurdere å treffe vedtak om tvangsmulkt² dersom Statnett ikke innen den 1. mars 2027 oppfyller sin plikt til å koble seg til PICASSO-plattformen.

Dette varselet er i tråd med kravene til forhåndsvarsling etter forvaltningsloven § 16.

Bakgrunn

EB artikkel 21 nr. 6 stiller krav om at alle transmisjonssystemoperatører («TSOer») som omfattes av EB skal koble seg til og ta i bruk PICASSO-plattformen innen 24. juli 2022. Den enkelte TSO kan søke om midlertidig dispensasjon fra dette kravet frem til 24. juli 2024.

¹ Jf. lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi (energiloen) § 10-1 første ledd tredje punktum, jf. første punktum

² Jf. energiloen § 10-3

RME mottok den 19. januar 2022 en søknad fra Statnett om midlertidig dispensasjon fra krav om tilkobling til europeisk handelsplattform for aFRR i henhold til EB artikkel 62 nr. 2 bokstav a. RME ba den 7. juni 2022 Statnett om å supplere den opprinnelige søknaden med ytterligere informasjon. I den forbindelse ba vi blant annet om en oppdatert og detaljert plan, inkludert en tidsplan for hvordan Statnett vil ivareta og sikre gjennomføringen av kravet om å koble seg til PICASSO-plattformen etter utløpet av den omsøkte dispensasjonsperioden. RME mottok den ytterligere informasjonen fra Statnett 27. juni 2022.

Basert på søknaden og informasjonen mottatt fra Statnett, traff RME den 26. september 2022 vedtak om å innvilge Statnett midlertidig dispensasjon fra krav om tilkobling til europeisk handelsplattform for aFRR frem til 24. juli 2024.³ RME presiserte i vedtaket at Statnetts tilkoblingsplikt først ville inntre etter RMEs godkjenning av metode for implementeringsrammeverket for PICASSO-plattformen. RME godkjente denne metoden overfor Statnett den 18. oktober 2024.⁴ Statnett er dermed rettslig pålagt å koble seg til og bruke PICASSO-plattformen.

Frekvensgjenopprettingsreserver med automatisk aktivering (aFRR) er ett av flere reserveprodukter i Norge. Statnett anskaffer per i dag kun aFRR-balansekapasitet i et felles nordisk marked, hvor alle tilbydere som får tilslag aktiveres «pro-rata» når det oppstår frekvensavvik i det nordiske synkronområdet. Det eksisterer foreløpig ikke et eget aktiveringsmarked for aFRR, og dette vil første etableres når Statnett kobler seg til PICASSO-plattformen. Hensikten med PICASSO-plattformen er blant annet å legge til rette for bedre utnyttelse av de europeiske balanseressursene og økt systemsikkerhet gjennom grensekryssende handel.

Tilkoblingen til PICASSO-plattformen inngår som et hovedelement i de nordiske TSOenes planlagte Nordic Balancing Model («NBM»). Før Statnett kan koble seg til plattformen kreves det flere tiltak og tekniske tilpasninger. Blant annet må Statnett endre balanseringsprosessen til en budområdebasert balansering («ACE») og Norden må ha gått over til en tidsoppløsning på 15 minutter i balanseavregningen. Sistnevnte ble gjennomført den 18. mars 2025.

RME sendte brev til Statnett den 20. desember 2024 hvor vi ba om en redegjørelse for årsakene til forsinkelsen i tilkoblingen til PICASSO-plattformen, hva som gjenstår for å oppfylle kravet, samt en tidslinje inkludert relevante milepeler for når tilkoblingen kan skje. RME mottok redegjørelsen den 31. januar 2025.

³ Vår ref. 202201964-6

⁴ Vår ref. 201834730-11. Som følge av en teknisk feil ble vedtaket feildatert 15. oktober 2024

I redegjørelsen skriver Statnett at det er følgende tre hovedårsaker til forsinkelsen: Avhengighet mellom flere store og viktige markeds- og systemutviklingsprosjekter, kompleksitet i innføringen av automatisert balansering gir konsekvenser for PICASSO-tilknytting, samt at ny estimering viser økt omfang og tid for tilknytning til PICASSO. Overordnet innebærer det gjenstående arbeidet ifølge Statnett å etablere vilkår og avtaler for aFRR energiaktiveringsmarkedet, implementere LFC-kontrollere, IT-utvikling og endringshåndtering, utvikling og testing av leverandører av balansetjenester (BSP), samt selve tilknytningen til PICASSO-plattformen. Statnett skisserer i redegjørelsen en tidsplan for tilkobling som strekker seg fra første kvartal 2028 til tredje kvartal 2028.

Om regelverket

Forordning (EU) 2017/2195 av 23. november 2017 om retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) gjelder som norsk forskrift, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1. EB fastsetter handelsregler for balansetjenester, samt regler om kapasitetsfastsettelse for balansekraft, balanseavregning og balansemarkedet generelt. EB legger videre til rette for at både forbrukerne og produsentene kan delta i balansemarkedet, som skal fungere effektivt på tvers av landegrenser og budområder.

EB artikkel 21 nr. 1 stiller krav om at alle TSOer innen ett år etter ikrafttreddelsen av EB skal utarbeide et forslag til metode om gjennomføringsrammen for en europeisk plattform for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med automatisk aktivering.

Ifølge EB artikkel 21 nr. 6 skal alle TSOer som utfører prosessen for automatisk frekvensgjenoppretting etter forordning (EU) 2017/1485 av 2. august 2017 om retningslinjer for drift av transmisjonsnett for elektrisk kraft (SO) del IV, innen 30 måneder etter godkjenning av forslaget til gjennomføringsrammen for PICASSO-plattformen sette i drift den europeiske handelsplattformen og bruke denne til å:

- a) innmelde alle bud på balanseenergi fra alle standardprodukter for frekvensgjenopprettingsreserver med automatisk aktivering,
- b) utveksle alle bud på balanseenergi fra alle standardprodukter for frekvensgjenopprettingsreserver med automatisk aktivering, unntatt utilgjengelige bud i henhold til artikkel 29 nr. 14,
- c) etterstrebe å oppfylle alle sine behov for balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med automatisk aktivering.

Det følger av EB artikkel 62 nr. 9, jf. nr. 2 bokstav a, at den enkelte TSO kan søke om midlertidig dispensasjon for inntil to år. RMEs myndighet til å innvilge dispensasjon fra kravet om tilkobling til europeisk handelsplattform for aFRR følger av EB artikkel 5 nr. 4 bokstav h, samt EB artikkel 62 nr. 1, jf. nr. 2 bokstav a.⁵

RME kan i medhold av energiloven § 10-1 første ledd tredje punktum, jf. første punktum, gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføring av Statnetts plikter etter energiloven og bestemmelser gitt i eller i medhold av energiloven, herunder EB.

RMEs foreløpige vurdering

RME vurderer at Statnett ikke har oppfylt kravet i EB artikkel 21 nr. 6 innen den frist som er fastsatt i RMEs vedtak om midlertidig dispensasjon av den 26. september 2022. Statnetts tilkoblingsplikt inntrådte den 18. oktober 2024, og Statnett har dermed oversittet fristen.

I løpet av det siste året har Statnett satt i drift og ferdigstilt flere av de store markeds- og systemutviklingsprosjektene som Statnett har vist til som tekniske forutsetninger for å kunne koble seg til PICASSO-plattformen. Dette er blant annet flytbasert markedskobling som ble innført i oktober 2024, og automatisert balansering for mFRR og 15 minutters tidsoppløsning i balanseavregningen og balansemarkedene som ble innført i mars 2025. Statnett skriver i redegjørelsen at implementeringen og testingen av LFC-kontrollerne startet i 2024 og er planlagt ferdigstilt i 2025. RME forstår det derfor slik at flere av de teknisk krevende oppgavene som kreves for tilkobling til PICASSO-plattformen er ferdigstilt. RME vurderer derfor at det burde være gjennomførbart for Statnett å koble seg til PICASSO-plattformen tidligere enn Statnett skisserer i sine nyligste tidsplaner.

Statnett skriver i redegjørelsen at det nordiske synkronområdet skaper avhengigheter i balanseringen mellom Norge, Sverige, Danmark og Finland. Selv om den finske og danske TSOen allerede har koblet seg til plattformen, benytter de fortsatt den eksisterende nordiske løsningen for aFRR, basert på pro-rata aktivering. For å sikre en reell tilkobling til PICASSO for alle de fire nordiske TSOene, må det derfor etableres områdebasert aktivering av aFRR for alle de fire TSOene samtidig. I lys av dette har RME koordinert våre vurderinger i denne saken med den svenske reguleringsmyndigheten, Energimarknadsinspektionen.

I lys av at Statnett allerede har oversittet fristen for tilkobling til PICASSO-plattformen, og at flere tekniske forutsetninger nå er satt i drift, vurderer RME at Statnett må rette forholdet og oppfylle sin plikt til å koble seg til PICASSO-plattformen innen den 1. mars 2027.

⁵ I tillegg til kravene som følger av EB artikkel 21 nr. 1 og 6, fremgår det av konsesjon for å utøve systemansvaret i det norske kraftsystemet for perioden 2022-2025 (systemansvarskonsesjonen) pkt. 2.3 at Statnett så langt det er mulig skal delta i prosessene etter relevant energiregelverk fra EU om utvikling og gjennomføring av felles vilkår og metoder, hvor det stilles krav til deltakelse fra transmisjonssystemoperatørene

Varsel om rettingspålegg

RME varsler med dette at vi vil vurdere å treffe vedtak om at Statnett så snart som mulig må oppfylle sin plikt til å koble seg til PICASSO-plattformen.

RMEs hjemmel for pålegg om retting er energiloven § 10-1 første ledd tredje punktum, jf. første punktum.

Varsel om tvangsmulkt

RME varsler med dette at vi vil vurdere å treffe vedtak om tvangsmulkt i medhold av energiloven § 10-3 dersom Statnett ikke innen den 1. mars 2027 oppfyller sin plikt til å koble seg til PICASSO-plattformen.

Tvangsmulkten vil bli fastsatt skjønnsmessig og løpe fra det tidspunkt RME fastsetter. Ved utforming av tvangsmulkten vil RME legge vekt på formålet om å sikre etterlevelse. Vår foreløpige vurdering er at tvangsmulkten bør utgjøre 75 000 kroner per dag, men beløpet kan bli noe høyere eller noe lavere etter en konkret vurdering på vedtakstidspunktet.

Dette varselet er i tråd med kravene til forhåndsvarsling etter forvaltningsloven § 16.

Dere kan uttale dere om varslene

Statnett har rett til å uttale seg om varslene, det vil si både om varselet om rettingspålegg, og om varselet om tvangsmulkt. Fristen for å uttale dere er 3. juni 2025. Hvis dere har ny informasjon til oss eller vil rette opplysninger vi har fått tidligere, er det viktig at vi mottar dette innen fristen.

Med hilsen

Sigrid Bilstad Neraasen

Førstekonsulent

Godkjent av Inger Cathrine Bugge
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste: